

ساخت و هنجاریابی آزمون اندازه گیری شخصیت براساس گلستان سعده

رقیه سهرابی^۱

علی پدرام میرزا بی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۰/۸/۲۲

تاریخ وصول: ۸۹/۳/۴

چکیده

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است که با هدف ساخت و هنجاریابی آزمون اندازه گیری شخصیت براساس گلستان سعدی انجام گرفته است. در این بررسی تعداد ۲۷۶ نفردانشجوی دانشگاه علامه طباطبائی (۱۳۷ نفر دختر و ۱۴۹ نفر پسر) شرکت داشتند که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شده بودند. پرسشنامه ای ۱۰۸ سؤالی که براساس تحلیل محتوای خصوصیات شخصیتی که سعدی در باب اول گلستان مطرح کرده، تهیه و جهت گردآوری داده‌ها توسط دانشجویان تکمیل گردید. برای تعیین تعداد عامل‌های پرسشنامه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. یافه‌های این پژوهش نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه که حاکی از پایایی و همسانی درونی آن است، در حد بالا می باشد ($\alpha=0.96$). روایی سازه پرسشنامه ۶۳ سؤالی از طریق تحلیل عاملی اکتشافی به روش واریماکس مورد بررسی قرار گرفت پنج مؤلفه شامل؛ پختگی اجتماعی، پیوندجویی، اغتنام وقت، مهروزی و سخاوتمندی استخراج شد. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که پرسشنامه از روایی افتراقی (قدرت تشخیصی) قابل قبول برخوردار است و می‌تواند دو گروه مراجعه کننده به مراکز مشاوره و سالم را از هم متمایز سازد. از طرفی با توجه به این که از طریق آزمون مستقل

۱- کارشناس ارشد سنجش و اندازه گیری(روان سنجی)

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور تهران

مشخص شد که بین میانگین نمرات دانشجویان دختر و پسر به جز در مؤلفه اختنام وقت در بقیه مؤلفه‌ها و نمره کل تفاوت معنی داری وجود ندارد، جداول نرم و هنجار Z و T برای مؤلفه اختنام وقت به طور جداگانه و برای سایر مؤلفه‌ها و نمره کل به صورت کلی به دست آمده است. همچنین ضریب روابی ملاکی مؤلفه‌های پرسشنامه محقق ساخته با عامل‌های پرسشنامه پنج عاملی NEO-PI-R در حد قابل قبول می‌باشد. نقطه برش آزمون با محاسبه دامنه اطمینان برای نمره کل و هر یک از زیر مقیاس‌های آزمون به دست آمده است.

واژگان کلیدی: هنجاریابی، آزمون، اندازه گیری، شخصیت، گلستان سعدی.

مقدمه

آزمون ابزاری برای بدست آوردن نمونه‌ای از رفتار فرد است. آزمون‌ها برای نیل به هدف‌های گوناگون طرح ریزی شده‌اند. آنها را می‌توان برای گزینش به کار برد؛ مانند هنگامی که از بین گروهی داوطلب کارکنان جدیدی را یا از بین مراجعه کنندگان عده‌ای را برای مشاوره روانی انتخاب می‌کنیم. از آزمون‌ها می‌توان برای طبقه‌بندی استفاده کرد. برای مثال می‌توان آزمودنی را در یکی از گروه‌های زیر قرار داد. روان نژنده^۱؛ آسیب دیده مغزی^۲ یا ضعیف در مهارت‌های کلامی^۳ و قوی در مهارت‌های فنی (آلن وین، ۱۹۷۹، ترجمه؛ دلاور، ۱۳۸۳). هیچ شغلی نیست که در آن آزمون‌های روانی به نحوی در استخدام، تعیین شغل، انتقال، ارتقا و یا اخراج افراد مورد استفاده واقع نشده باشد. البته استفاده صحیح از آزمون‌ها در کار استخدامی مخصوصاً در مورد مشاغل عالی، مستلزم این است که از آزمون‌ها همراه با مصاحبه ماهرانه استفاده شود تا بتوان نتایج آزمون‌ها را در پرتو سایر اطلاعات مربوط به فرد به درستی تعبیر کرد (آناستازی، ۱۹۰۸؛ ترجمه براهنی، ۱۳۸۶). در این میان با در نظر گرفتن مطالب عنوان شده به نظر می‌رسد جای ابزاری که در چارچوب فرهنگ و ادب ایران باشد خالی می‌نماید از آنجا که پژوهش

1. neurotic
2. brain damaged
3. verbal skills

انجام گرفته «ساخت و هنجاریابی آزمون اندازه گیری شخصیت براساس گلستان سعدی»، نام گرفته و تاکنون پژوهشی بدین مضمون کار نشده، شاید بتوان گفت که این کار پیوندی بین روان‌شناسی و ادبیات در چارچوب فرهنگ و ادب ایران محسوب می‌شود. وقتی از پیوند بین روان‌شناسی و ادبیات صحبت می‌شود، منظور این نیست که ما در مقاله‌های خود از بیان ادبی استفاده کنیم یا در توضیح مطالب خود یا جذاب ساختن آنها از شعری یا جمله‌ای استفاده کنیم، بلکه منظور این است که چگونه می‌توان از ادبیات به عنوان منبع، بافت (یا زمینه) و مخصوصاً سازوکار راهبردی، در فرایند پردازش اطلاعات در مغز، یعنی در یادسپاری، در تفکر و استدلال و در تصمیم‌گیری و اجرای عملی، استفاده کرد. مردم به شکل خودانگیخته از ادبیات استفاده می‌کنند و شعرهایی از فردوسی، سعدی، حافظ، خیام و ... را به تناسب موضوع بحث یا ارتباط کلامی استفاده می‌کنند و گاه از آنها به عنوان دستورالعمل زندگی سود می‌جویند. اما مردم و متخصصان روان‌شناسی ما درباره سازوکار اثر گذاری آن اشعار کمتر به کندوکاو می‌پردازند و کمتر کنجکاوی نشان می‌دهند. یکی از کارهای مهمی که در روان‌شناسی در ایران باید صورت پذیرد، فرمول بندی این گونه اثرگذاری‌ها و اثربازی‌های است (گرین برگر و پداسکی، ترجمه؛ قاسم زاده، ۱۳۸۶)، تا بتوان از منابع بسیار غنی ادبیات، در شناخت صفات و خصوصیات افراد آن ادبیات و فرهنگ استفاده کرد.

داوری درباره پیشرفت هر علم اغلب بر پایه درجه توفیق آن علم در استفاده از ریاضیات صورت می‌گیرد. هیچ فن و هیچ پیکره‌ای از نظریه‌های روان‌شناسی وجود ندارد که از نظر ریاضی به اندازه روان‌سنجدگی استدلالی شده باشد. می‌توان گفت: که هیچ یک از زمینه‌های روان‌شناسی به اندازه روان‌سنجدگی و اندازه گیری‌های روانی، اثر اجتماعی ندارد و هیچ یک از تدبیر و وسایلی که در پژوهش‌های روان‌شناسی به کار می‌رود به اندازه آزمون‌های روانی مورد بهره برداری قرار نگرفته است (ثرندایک، ۱۹۸۲، ترجمه هومن، ۱۳۷۵). تردید نیست که آزمون‌ها، مقیاس‌های درجه بندی، پرسشنامه‌ها و سایر ابزارهای اندازه گیری یکی از ضروریات زندگی روزانه است. بسیاری از افراد حتی از هنگام تولد نیز مورد سنجش قرار می‌گیرند و

ویژگی‌های گوناگون روانی و تربیتی آنان در گستره رشد و تحول بارها به گونه‌ای منظم و دوره‌ای اندازه‌گیری می‌شود (بیکر، ۲۰۰۲، ترجمه؛ هومن و عسکری، ۱۳۸۱).

توسعه و رواج کاربرد آزمون‌های روانی یکی از پدیده‌های جالب قرن ما در زمینه علوم انسانی است. در سایه آزمون‌های روانی، روان‌شناسی از سرزنش و انتقاد – به این معنی که فقط یک روش ذهنی است – رهایی یافته است. به کمک همین روش‌ها است که روان‌شناسی نه تنها در زمینه‌های علمی مورد توجه قرار گرفته است بلکه در محیط‌های آموزشی، نظامی و صنعتی نیز جای خود را باز کرده است (هاشمی، بطحایی، ۱۳۶۰).

در این میان کتب ادبی یکی از وسائل و شاید بهترین منبعی باشند که می‌توانند ما را با افکار و آرای گذشتگان آشنا سازند، دلیل این امر آن است که معمولاً هر نویسنده و گوینده‌ای، کم و بیش زبان گویای جامعه خویش است و کمتر نویسنده‌ای است که به مسائل و حوادثی که در پیرامون وی می‌گذرد، بی‌اعتنای باشد. گفته‌ها و سروده‌های سعدی متأثر از افکاری است که در گذر عمر با تکیه بر مطالعات در آفاق و انفس و سیر و سیاحت و آمیزش با مردم گوناگون و مشاهده وقایع تاریخی در سرزمین‌های مختلف به دست آورده است (فروغی، ۱۳۸۵).

در همه ابواب گلستان حکمت و فلسفه عملی از تهذیب اخلاق و تدبیر منزل و سیاست مدن آنچه را برای احوال عامه مردم و تعلیم و تربیت افراد جامعه مفید و مناسب با اوضاع و احوال عصر و زمان تشخیص می‌داد، بیان داشته باشد به طوری که از ابواب هشتگانه بر می‌آید در گلستان بیشتر نظر سعدی متوجه به مسائل اجتماعی است که در ضمن حکایتهای مناسب و دلپذیر حالات روحی طبقات مختلف مردم را در احوال گوناگون مجسم ساخته است و از نمایاندن هر حالت در هر حال نتیجه ادبی یا اجتماعی می‌گیرد (rstگار، ۱۳۵۰).

با توجه به اینکه سعدی در گلستان برخی از ویژگی‌های شخصیتی نظیر آز، حرص، طمع، حسادت و ... را ذکر کرده و برای هر کدام از این ویژگی‌ها علائمی را بیان داشته است. این پژوهش برای بررسی سوالات زیر انجام گرفت.

- ۱- آیا می توان براساس علائم و مؤلفه های ذکر شده در گلستان سعدی یک آزمون شخصیتی که دارای اعتبار و پایایی مناسب باشد، ساخت؟
- ۲- آیا می توان اعتبار آزمون ساخته شده را در مقایسه با آزمون پنج عاملی شخصیت نشو مورد ارزیابی و بررسی قرار داد و به یک اعتبار همزمان مناسب دست یافت؟

اهداف پژوهش

هدف کلی این پژوهش عبارت است از ساخت و هنجاریابی آزمون اندازه گیری شخصیت براساس گلستان سعدی است تا بتوان از آن برای تشخیص ویژگی های شخصیتی و مشکلات شخصیتی کمک گرفت.

هدف های اختصاصی

- ۱- بررسی ویژگی های روان سنجی آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی
- ۲- ارزیابی ساختار عاملی آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی در دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی
- ۳- تهیه و تنظیم جداول نرم مقیاس های آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی برای دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی
- ۴- مقایسه عملکرد دختران و پسران در هر یک از مقیاس های آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی.

سؤالهای پژوهش

- ۱- آیا آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی از همسانی درونی و پایایی قابل قبول برخوردار است؟
- ۲- روایی آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی چگونه است؟

- ۳- ساختار آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی از چه مؤلفه‌هایی تشکیل شده است؟
- ۴- آیا سؤالات آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی از قدرت تشخیصی (روایی افتراقی) کافی برخوردار است؟
- ۵- آیا بین دختران و پسران در هر یک از مؤلفه‌های آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی تفاوت معنی داری وجود دارد؟
- ۶- در صورت برخورداری این پرسشنامه از پایایی و روایی کافی، نرم یا هنجار مناسب برای تشخیص خصایص شخصیتی و اختلال‌های شخصیت احتمالی دانشجویان چگونه است؟
- ۷- آیا بین آزمون ساخته شده و پرسشنامه پنج عاملی NEO-PI-R همبستگی لازم و قابل قبولی وجود دارد؟

طرح پژوهش

پژوهش حاضر در دسته پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد. روش مورد استفاده در این پژوهش پیمایشی می‌باشد در روش پیمایشی، وضعیت و موقعیتی که مربوط به زمان حال است به دو طریق مورد پژوهش قرار می‌گیرد: ۱- توصیفی ۲- همبستگی در ساخت و هنجاریابی آزمون شخصیت سعدی به توصیف چگونگی پاسخ آزمودنی‌ها به سؤال‌های آزمون پرداخته شده و چگونگی توزیع این ویژگی‌ها در نمونه بررسی شده است. لذا روش پژوهش مورد استفاده، توصیفی می‌باشد.

در این پژوهش از همبستگی به دلایل زیر استفاده شده است:

- تعیین همبستگی بین متغیرها
- تعیین اعتبار^۱ سازه‌ای آزمون از طریق تحلیل عاملی که مبنای آن همبستگی است.

1. Validity

۳- تعیین پایایی^۱ خرده مقیاس‌های آزمون محقق ساخته به روش همسانی درونی.

جامعه آماری

جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی است که در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۸ در این دانشگاه مشغول تحصیل بودند.

روش نمونه گیری و تعداد نمونه

در پژوهش حاضر از نمونه گیری در دسترس استفاده شد. بدین صورت که از دانشجویان خواسته شد که اگر رضایت دارند پرسشنامه‌ها را پرکنند. اهمیت پژوهش به طور کامل برای آنها تشریح شده و نقش پر اهمیت و پررنگ آنها در این پژوهش و هدفی که این پژوهش دنبال می‌کند برایشان توضیح داده شد. و در ضمن با توجه به اینکه آزمون، یک آزمون شخصیتی بود برای شکستن مقاومت و بازداری دانشجویان در جواب دادن به سؤالات به آنها اطمینان خاطر داده شد که پاسخهایی که به پرسشنامه می‌دهند به صورت محترمانه حفظ خواهد شد. از آنجایی که پژوهش انجام شده باید با روش تحلیل عاملی تجزیه و تحلیل می‌شد برای دستیابی به عامل‌های معتبر، نمونه‌ها باید معرف بوده و حجم آنها کافی باشد. به نظر گیلفورد (۱۹۵۶) حداقل حجم نمونه ۲۰۰ نفر است در همین راستا، کامری (۱۹۷۳) پیشنهاد کرده است گروه نمونه ۱۰۰ نفری ضعیف است، ۲۰۰ نفری بد نیست (نسبتاً مناسب است)، ۳۰۰ نفری خوب، ۵۰۰ نفری خیلی خوب و ۱۰۰۰ نفری عالی است (هومن، ۱۳۸۵). لذا در این پژوهش پرسشنامه‌های شخصیت محقق ساخته و نتو ۲۴۰ سؤالی بین ۳۰۰ نفر از دانشجویان اجرا شد که در نهایت ۲۷۶ پرسشنامه مناسب تشخیص داده شدند و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند.

1. Reliability

ابزار پژوهش

در این پژوهش از پرسشنامه‌های شخصیتی نئو فرم بلند (۲۴۰ سؤالی)، نئو فرم کوتاه (۶۰ سؤالی) فرم S (گزارش‌های شخصی) و آزمون شخصیتی محقق ساخته استفاده شده است. که در ذیل به معرفی و ذکر ویژگی‌های روان‌سنجی آنها به طور مختصر اشاره می‌شود.

معرفی آزمون نئو فرم بلند

فرم تجدید نظر شده پرسشنامه شخصیتی نئو (نئو فرم بلند) پنج عامل اصلی شخصیت و شش خصوصیت در هر عامل را اندازه می‌گیرد. این دو جنبه آزمون یعنی ۵ عامل اصلی و ۳۰ خصوصیت آن ارزیابی جامعی از شخصیت بزرگسال ارائه می‌دهد. این فرم شامل ۲۴۰ سؤال پنج درجه‌ای است که توسط خود افراد درجه بندی می‌شود. آزمون نئو مقیاس‌های تجربه شده‌ای برای اندازه گیری صفات N (روان‌نژندگرایی)، E (برونگرایی) و O (انعطاف‌پذیری) داشت اما برای دو عامل دیگر یعنی (دلپذیر بودن) و C (باوجود بودن) مقیاس‌های کلی داشت. تست نئو فرم بلند این نارسانیها را با اضافه کردن مقیاس‌هایی برای صفات فرعی دو عامل C، A که قبلاً فقط عوامل اصلی را ارزیابی می‌نمود و صفات فرعی که به طور ضمنی در آن عوامل بودند، برطرف می‌کند. این آزمون مناسب افرادی است که ۱۷ سال یا بیشتر دارند. پرسشنامه نئو فرم بلند یک ابزار شخصیت سنج با طیف لیکرت است که به صورت پنج درجه ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) به صورت ۴، ۳، ۲، ۱ نمره گذاری می‌شود. لازم به ذکر است که به هریک از مقیاس‌ها ۴۸ سؤال و به هریک از خرده مقیاس‌ها ۸ سؤال تعلق می‌گیرد تعدادی از سؤالات نیز به صورت عکس نمره گذاری می‌شود (گروسوی فرشی، ۱۳۸۰).

پایایی آزمون نئو فرم بلند NEO-PI-R و شاخص‌های آن ضریب همبستگی آلفا در مقیاس‌های صفات فرعی در فرم S بین ۰/۵۶ – ۰/۸۱ به دست آمده است. ضریب پایایی حاصل از روش آزمایش مجدد در نمونه‌ای متتشکل از ۳۱ نفر به فاصله

زمانی ۳ ماه بین ۰/۶۶ تا ۰/۹۲ برای صفات فرعی و ضریب‌های پایایی بالاتری (۰/۸۷، ۰/۹۳) و برای عوامل اصلی N, E, O به دست داده است (مک کری و کوستا، ۱۹۸۳، نقل از گروسوی، ۱۳۸۰).

روایی آزمون

محاسبه ضرایب همبستگی با نمونه‌ای متشکل از (۵۰۲ نفر) و انجام عناصر اصلی چرخش واریماکس به خوبی نشان داد که هر مقیاس با شاخص خود دارای ضریب همبستگی معنی داری است و با دیگر شاخص‌ها ارتباط شایان توجهی ندارد (حق شناس، ۱۳۸۵).

پرسشنامه شخصیتی نتو فرم کوتاه

پرسشنامه پنج عاملی نتو دارای یک فرم کوتاه ۶۰ سؤالی است که NEO-FFI نامیده می‌شود. این پرسشنامه شامل ۵ خرده مقیاس روان تزندی، برونگرایی، انعطاف پذیری، دلپذیر بودن و با وجودن بودن است. هر یک از این ۵ مقیاس دارای ۱۲ سؤال است که به صورت ،۰، ۱، ۲، ۳، ۴ نمره گذاری می‌شود. و تعدادی از سؤالات عکس نمره گذاری می‌شود (حق شناس، ۱۳۸۵). با استفاده از کلید هر شاخص که بر روی پاسخنامه قرار داده می‌شود نمره‌های هر یک از آنها محاسبه می‌شود این نمره‌ها از حاصل جمع ساده نمره گزینه‌های هر شاخص به دست می‌آید. سپس این نمره‌ها به پروفایلی که نمره‌های خام را به نمره‌های T تبدیل می‌کند، منتقل می‌شوند. پس از نمره گذاری و انتقال به پروفایل نمره‌ها به صورت زیر طبقه بندی و تفسیر می‌شوند (جلیلی، ۱۳۸۶).

طبقه بندی نمره‌های آزمون NEO-FFI

وضعیت	T	نمره
بالا	۵۶	بالاتر از
متوسط	۴۵ تا ۴۵	بین
پایین	۴۴	پایین تر از

پایابی و روایی آزمون NEO-FFI

NEO-FFI به منظور ارائه فرم کوتاهی از نو فرم بلند ساخته شد و به دلیل شهرت آن، بارها توسط محققان مختلف اجرا و پایابی و روایی آن مورد بررسی قرار گرفت. در پژوهشی که بر روی نمونه TABLSA^۱ انجام شد، همبستگی بین این آزمون و فرم بلند آن به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۱، ۰/۹۰، ۰/۸۷، ۰/۸۷، ۰/۸۶، ۰/۸۵ و ۰/۸۹ به دست آمد. با توجه به هنجاریابی این آزمون در ایران توسط حق شناس (۱۳۸۵) ضریب همبستگی فرم کوتاه با فرم بلند برای مقیاس N، O، E، A، C محاسبه شد. ضرایب پایابی با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای این نمونه نیز به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۰، ۰/۹۵، ۰/۹۰ و ۰/۹۱ از روایی آلفای کرونباخ برای این نمونه نیز به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۰، ۰/۹۵، ۰/۹۰ و ۰/۹۱ به دست آمد. با توجه به هنجاریابی این آزمون در ایران توسط حق شناس (۱۳۸۵) ضریب همبستگی فرم کوتاه با فرم بلند برای مقیاس N، O، E، A، C به ترتیب ۰/۴۷، ۰/۴۷، ۰/۵۷، ۰/۵۷ و ۰/۴۶ به دست آمد. ضمن اینکه ضریب پایابی به روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۶۳، ۰/۵۰، ۰/۵۴، ۰/۵۰، ۰/۵۰ محاسبه شده است (جلیلی، ۱۳۸۶).

روایی آزمون بوسیله تحلیل عاملی سؤال‌های فرم بلند و براساس چرخش عامل‌ها حول ۵ عامل اصلی محاسبه شده، سؤالاتی که حداکثر بار عاملی و اعتبار تشخیصی حول یک عامل را داشتند برای فرم کوتاه استخراج شدند (حق شناس، ۱۳۸۵).

آزمون شخصیتی براساس باب اول گلستان سعدی (محقق ساخته)

با توجه به اینکه هدف این پژوهش ساخت و هنجاریابی آزمون اندازه‌گیری شخصیت براساس گلستان سعدی است، در ابتدا برای استخراج ویژگی‌های روان شناختی از حکایات و گفته‌های سعدی در باب اول گلستان از روش تحلیل محتوا استفاده کردیم. تحلیل محتوا روش مطالعه و تجزیه و تحلیل ارتباط‌ها، به شیوه نظامدار، عینی و کمی برای اندازه‌گیری متغیرهای است (کرلینجر ۱۹۸۶، ترجمه شریفی و نجفی زند، ۱۳۸۲). از این رو این روش را می‌توان روش تبدیل داده‌های کیفی به داده‌های کمی قلمداد کرد. تحلیل محتوا روشی مناسب برای پاسخ دادن به سؤال‌هایی درباره محتواهای یک پیام است. مهمترین کاربرد تحلیل محتوا توصیف

1. The Augmented Baltimore longitudinal study of Aginy

ویژگی‌های یک پیام است. دومین کاربرد این روش، استنباط درباره فرستندگان پیام و دلایل آن یا پیش آیندهای پیام است. تحلیل محتوا برای استنباط جنبه‌های فرهنگی پیام و تغییرات فرهنگی نیز به کار می‌رود. این روش در پژوهش‌های علوم رفتاری به ویژه روان‌شناسی و علوم تربیتی برای بررسی‌های مربوط به محتوای کتاب‌های درسی به کار برده می‌شود (محسنی، ۱۳۵۴، نقل از سرمه و همکاران، ۱۳۸۶). علاوه بر آن از این روش برای سایر حوزه‌های علوم رفتاری استفاده می‌شود (سرمه و همکاران ۱۳۸۶). سندرس (۱۹۷۴) عقیده دارد که تحلیل محتوا بینشی درونی است که به منظور مطالعه تغییرات اجتماعی به کار برده می‌شود. از تحلیل محتوا می‌توان برای بررسی همبستگی‌های درونی بین متغیرهای محتوایی، یا همبستگی‌های بین متغیرهای محتوایی مختلف و متغیرهای پژوهشی دیگر نیز استفاده کرد (دلاور، ۱۳۸۵).

برای ساختن این آزمون مراحل زیر طی شده است :

مرحله اول: در مرحله اول ویژگی‌ها و صفات شخصیتی باب اول گلستان به طور کامل مطالعه شده و با توجه به محتوای حکایت‌ها و شرایط و اوضاع اجتماعی و محیطی که این حکایت‌ها بیان شده بود ویژگی‌های روان‌شناختی جملات یا حکایات سعدی تدوین شده و براساس این ویژگی‌های روان‌شناختی، برای هر کدام از ویژگی‌چندین سؤال طرح شد، به طوریکه در برگیرنده حوزه معرفی شده توسط سعدی در حکایت مورد نظر باشد که به عنوان نمونه چهار مورد به شرح زیر آورده می‌شود:

- هر که دست از جان بشوید هر چه در دل دارد بگوید
- ویژگی روان‌شناختی: سبک حل مسئله پرخاشگرانه، مقابله بدون تدبیر

 - ۱- در حل مسائل و مقابله با مشکلات به پیامدهای خطرناک آن توجه نمی‌کنم.
 - ۲- به هنگام حل تعارض با یک فرد دیگر به هیچ تهدیدی توجه نمی‌کنم.
 - ۳- کارهایی انجام می‌دهم که از نظر دیگران دیوانگی محض است.

- دروغ مصلحت آمیز به که راستی فتنه انگیز ویژگی روان شناختی: حل مسئله مدبرانه، حل مسئله منفعلانه
- ۴- در موقعیت‌ها و پیش آمدهای زندگی برای رسیدن به هدف هر کاری انجام می‌دهم.
- ۵- در موقعیت‌های مختلف برای اینکه مشکلی پیش نیاید دروغ می‌گویم.
- ۶- از گفتن دروغ مصلحت آمیز خودداری نمی‌کنم.

- مکن تکیه بر ملک دنیا و پشت که بسیار کس چون تو پرورد و کشت ویژگی روان شناختی: جاه طلبی، استفاده مدبرانه از دنیا، پیشرفت، هدفمندی، عزلت
- ۷- برای زندگی کردن باید از پشتونه مادی قوی برخوردار بود.
- ۸- من اعتقاد دارم ثروت تا آنجا که نیازهایم را برآورده کند مهم است نه بیشتر.
- ۹- داشتن ثروت و پول زیاد و موقعیت اجتماعی نشانه برتری شخصیت من نیست.
- ۱۰- برای اینکه برتر از دیگران باشم نیازی نیست که پول بیشتری داشته باشم.
- ۱۱- پست‌های سازمانی و موقعیت‌های اجتماعی دلیل برتری شخصیت من نیست.

- غنیمت شمار عمر

- ویژگی روان شناختی: وقت شناسی
- ۱۲- برای غنیمت شمردن عمر و استفاده بیشتر از زمان سعی می‌کنم کارهایم را سر وقت انجام دهم.

- ۱۳- کارهای روزانه‌ام را براساس برنامه زمان بندی شده ، انجام می‌دهم.
 - ۱۴- وقتی به کسی قول می‌دهم معمولاً به موقع سر قرار حاضر می‌شوم.
- مرحله دوم: در این مرحله اقدام به جمع بندی سؤال‌ها و عبارتهایی شد که ویژگی‌های شخصیت را براساس مؤلفه‌های به دست آمده به دقت مورد سنجش قرار می‌دادند. سؤال‌ها بعد از بررسی و ویرایش، به منظور تعیین روایی محتوا در اختیار پنج نفر از متخصصین و صاحب نظران روان شناسی قرار گرفت. بعد از دریافت نظرات و پیشنهادهای اصلاحی، سؤال‌هایی که

نقص داشتند مورد اصلاح و بازبینی قرار گرفتند، سؤال‌های نامناسب حذف و سؤال‌هایی دیگری جایگزین آنها شدند. بدین ترتیب فرم اولیه پرسشنامه با ۲۱۹ سؤال ساخته شد. این پرسشنامه ۲۱۹ سؤالی بر روی ۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی اجرا شد و پایایی با ضریب آلفای کرونباخ $\alpha = 0.9423$ به دست آمد.

مرحله نهایی: در مرحله آخر بعد از بررسی و تحلیل پرسشنامه‌های مرحله مقدماتی و اعمال تغییرات لازم در فرم اولیه، سؤال‌هایی که با کل آزمون دارای همبستگی منفی و پایین تر از ۰/۳ بودند حذف گردیدند و په این ترتیب فرم نهایی پرسشنامه که شامل ۱۰۸ سؤال بود جهت اجرا در نمونه اصلی تهیه گردید.

روش نمره گذاری

شیوه نمره گذاری پرسشنامه محقق ساخته به این ترتیب است که هر عبارت شامل ۸ گزینه می‌باشد که به صورت لیکرتی به ترتیب از ۰ تا ۷ شماره گذاری شده‌اند. آزمودنی باید گزینه‌ای را که ویژگی‌ها و صفات شخصیتی او را بهتر نشان می‌دهد انتخاب کند. و اگر جمله‌ای از پرسشنامه در مورد او صدق نمی‌کند گزینه صفر را انتخاب کند.

روش اجرا و جمع آوری اطلاعات

بعد از اینکه نمونه مورد نظر انتخاب شد پرسشنامه‌های نفو فرم بلند و محقق ساخته روی ۳۰۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه طباطبائی اجرا شد به منظور کاستن از حالت‌های دفاعی و بازداری در پاسخگویی به سؤال‌ها در راهنمای پرسشنامه به پاسخ دهنده‌گان گفته شد که نوشتن نام و نام خانوادگی هیچ ضرورتی ندارد. همچنین به آنها یادآوری شد که هیچ پاسخ درست و غلطی وجود ندارد و آنها باید گزینه‌هایی را انتخاب کنند که صفات و ویژگی‌هایشان را بهتر نشان می‌دهد و خاطر نشان شد که روی سؤال‌ها زیاد فکر نکنند و اولین پاسخی که به ذهن‌شان می‌رسد انتخاب کنند و بیش از حد لازم برای یک سؤال وقت صرف نکنند. در اجرای

پرسشنامه محدودیت زمانی وجود نداشت و پاسخ دهنده‌گان بعد از تکمیل پرسشنامه موظف بودند آن را تحويل دهند.

بعد از جمع آوری پرسشنامه و کنار گذاشتن پرسشنامه‌هایی که نقص داشتند در نهایت ۲۷۶ پرسشنامه کدگذاری شده و داده‌ها وارد کامپیوتر شدند و با استفاده از نرم افزار Spss ۱۱/۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

بعد از تحلیل داده‌ها و مشخص شدن تعداد مؤلفه‌ها و سؤال‌ها مربوط به هر مؤلفه از طریق تحلیل عاملی، جهت تشخیص افتراقی پرسشنامه موردنظر، به کلینیک‌های روان‌شناسی و مراکز مشاوره دانشجویی مراجعه شده و سپس این پرسشنامه به همراه پرسشنامه نئو فرم کوتاه بر روی ۵۰ نفر از مراجعان به مراکز مشاوره دانشجویی و کلینیک‌های روان‌شناسی اجرا گردید و در نهایت ۴۲ نفر که در آزمون نئو فرم کوتاه نمره بالاتر از نمره برش (۵۶) کسب کرده بودند جهت مقایسه با گروه افراد عادی کدگذاری و مورد استفاده قرار گرفتند.

نتایج مرحله مقدماتی

در این مرحله همان طور که پیشتر اشاره شد، ابتدا پرسشنامه ۳۴۳ سؤالی تدوین گردید. برای تعیین روایی محتوایی آن به ۵ نفر از اساتید مجبوب داده شد که اصلاحات لازم صورت گردید. به صلاح‌حید اساتید یک سری از سؤال‌های پرسشنامه که ویژگی‌های شخصیتی را اندازه گیری نمی‌کرد از سؤال‌های پرسشنامه کنار گذاشته شد و ۲۱۹ سؤال به عنوان سؤال‌های اولیه حفظ شدند. این پرسشنامه ۲۱۹ سؤالی در بین ۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی اجرا گردید. و بعد با استفاده از روش لوپ همبستگی سؤال با کل آزمون بدست آمد.

نتایج نشان داد که سؤال‌ها از همسانی درونی قابل قبولی برخوردارند (ضریب آلفای کرونباخ = ۰/۹۴۲۳) و در صورت حذف هر سؤال پایابی پرسشنامه بالاتر نرفته و تفاوت فاحشی در ضریب آلفای کرونباخ مشاهده نمی‌شود. با این حال به طور کلی نتایج نشان می‌دهد یک سری از سؤال‌ها همبستگی منفی یا همبستگی خیلی پایینی با نمره کل و بقیه سؤال‌ها دارند،

بنابراین، سوالهایی که همبستگی شان با نمره کل منفی و زیر $0/3$ بود حذف شدند و پرسشنامه ۱۰۸ سوالی برای اجرا روی نمونه اصلی (۲۷۶ نفری) به دست آمد.

توصیف داده‌ها

به منظور آشنایی بیشتر با ماهیت متغیرهای پژوهش لازم است قبل از تحلیل داده‌ها به توصیف آنها پرداخته شود. پس از اینکه مشخص شد پرسشنامه ۲۱۹ سوالی از ضریب پایایی مطلوبی برخوردار است و همچنین مشکلات مربوط به نگارش سوالات برطرف شد، پرسشنامه نهائی بر روی نمونه آماری (۳۰۰ نفر) اجرا شد. از تعداد کل نمونه آماری تعداد ۲۴ پرسشنامه به دلیل مخدوش بودن کنار گذاشته شد و ۲۷۶ پرسشنامه وارد تجزیه و تحلیل آماری شد.

نتایج نشان داد که ۱۳۹ پسر ($50/4$ درصد) و ۱۳۷ دختر ($49/6$ درصد) در نمونه شرکت داشته اند که ۶۹ نفر (۲۵ درصد) در رشته علوم تربیتی، ۱۴ نفر ($5/1$ درصد) در رشته کتابداری، ۲۲ نفر (۸ درصد) در رشته مشاوره، ۷ نفر ($2/5$ درصد) در رشته ادبیات و حقوق، ۲۸ نفر ($10/1$ درصد) در رشته روان شناسی، ۱۰۴ نفر ($37/7$ درصد) در رشته مدیریت و حسابداری و ۳۲ نفر (۱۱/۶ درصد) در رشته اقتصاد مشغول به تحصیل بودند. همچنین میانگین سن شرکت کنندگان در پژوهش $22/9$ با انحراف استاندارد $3/79$ بوده، که بالاترین سن 44 و پایین ترین 18 سال بود.

تحلیل داده‌ها

در این قسمت داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه محقق ساخته شخصیت سعدی با استفاده از آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و با طرح مجدد سوالهای پژوهش با استناد به نتایج تجزیه و تحلیل، به هر سؤال جواب داده می‌شود. در ابتدا شکل توزیع نمره کل پرسشنامه را بررسی می‌کنیم:

برای مشخص کردن این نکته که آیا شکل توزیع نمره های حاصل از پرسشنامه محقق ساخته با توزیع نرمال یکسان است یا نه؟ آزمون کالمو گروف - اس میرنف مورد استفاده قرار گرفت.

جدول ۱. مقایسه توزیع داده ها با توزیع نرمال

نمره مقیاس نهایی	۲۷۶	تعداد	کالمو گروف - اس میرنف	سطح معنی داری
۰/۲۸	۰/۹۸			

همان طور که نتایج آزمون کالمو گروف - اس میرنف نشان می دهد با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون S-K از سطح معنی داری ملاک (۰/۰۱) بزرگتر می باشد. با ۹۹٪ اطمینان نتیجه می گیریم که توزیع داده های مقیاس نهایی با توزیع نرمال یکسان است.

پایایی آزمون شخصیت سعدی

در پژوهش حاضر به منظور برآورد پایایی، همسانی درونی آزمون از فرمول ضریب آلفای کرونباخ و روش لوپ استفاده شده است نتایج حاصل از روش لوپ نشان می دهد که حذف هر سؤال افزایش چشمگیری در ضریب پایایی محاسبه شده ایجاد نمی کند ولی تعدادی از سؤال ها ۶۹ همبستگی منفی و وزیر ۰/۴ با نمره کل آزمون دارند حذف شده و در نهایت پرسشنامه سؤالی تدوین شد که ضریب پایایی محاسبه شده برای آن برابر با ۰/۹۶۱۳ می باشد.

روایی آزمون شخصیت سعدی

در این پژوهش برای پاسخ به این پرسش که آیا مجموعه سؤال های پرسشنامه محقق ساخته از روایی مناسبی بر خوردار است یا نه، در حیطه روایی سازه از تحلیل عاملی استفاده شده و از این طریق ساختار عاملی پرسشنامه مشخص گردید.

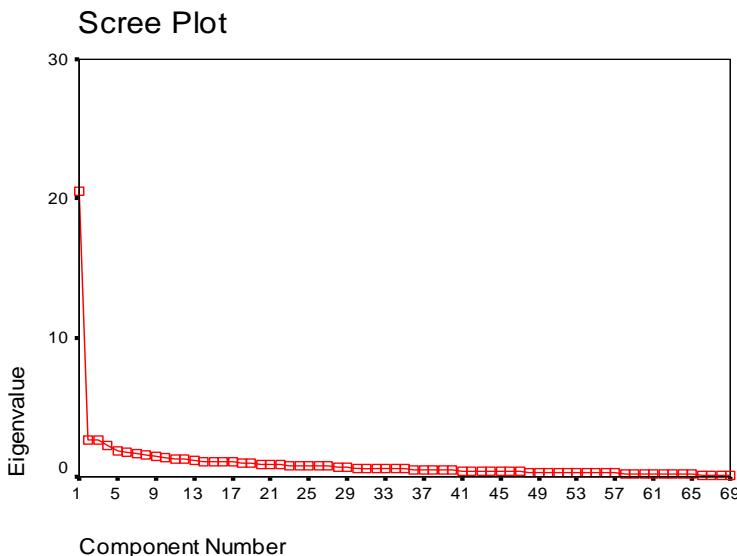
جدول ۲. مقدار KMO و نتیجه آزمون کرویت بارتلت برای ماتریس

آزمون کفایت نمونه گیری KMO	۰/۹۱۵	مقدار خی دو	۱۶۱۵۱/۸۶۷
آزمون کرویت بارتلت	درجه آزادی	۴۵۶۰	
ضریب معنی داری (P)		۰/۰۰۰۱	

همان طور که در جدول نشان داده شده است، مقدار (KMO)^۱ برابر ۰/۹۱۵ بوده و آزمون بارتلت^۲ نیز معنادار است، بنابراین، با توجه به کفایت نمونه برداری و معناداری آزمون بارتلت ماتریس همبستگی دارای اطلاعات معنی دار است یعنی روایی بیرونی پژوهش که حجم نمونه مکافی است مشاهده می شود و حداقل شرایط لازم برای تحلیل عاملی وجود دارد.

در مرحله بعد مشخصه آماری اولیه به وسیله روش مؤلفه های اصلی اجرا گردیده و با استفاده از چرخش واریماکس سؤالات چرخش داده شدند تا روی عوامل مربوطه بار عاملی بیشتری را نشان دهند و سؤالاتی که بار عاملی نامناسبی داشتند حذف شدند. برپایه نتایج حاصل از اجرای تحلیل عاملی، عواملی که دارای ارزش ویژه بالاتر از یک هستند به عنوان عوامل قابل استخراج تعیین می شوند. در این پژوهش، ۱۷ عامل دارای ارزش ویژه بالاتر از یک بودند و این ۱۷ عامل به طور کلی ۶۶/۲۰ درصد واریانس کل را تبیین می کنند. در ادامه نتایج نمودار اسکری کتل قابل مشاهده است.

1. kaiser-Meyer-Olkin
2. Bartlett test of sphericity

از آنجایی که در مؤلفه‌های استخراج شده قبل از چرخش اکثر سؤال‌ها روی عامل اول بار داشتند، از چرخش استفاده شد. هدف چرخش سعی در رسیدن به وضعیت جدید برای محورهایی است که از نظر روان‌شناسی بتوان آنها را راحت‌تر تفسیر کرد (نقل از فصیح فر، ۱۳۸۶). بعد از چرخش و با استفاده از نمودار اسکری کتل ۵ عامل در نظر گرفته شد که این ۵ عامل ۴۳/۳۵ درصد از واریانس کل را تبیین کردند در واقع این ۵ عامل بهتر از ۱۷ عامل (با ۶۶/۲۰ درصد واریانس) واریانس‌های پرسش نامه را تبیین کردند. همه سؤال‌ها روی عامل‌ها بار عاملی بالاتر از $0/3$ داشته و هیچ سؤالی وجود نداشت که روی ۵ عامل بار نداشته باشد، بنابراین در این مرحله هیچ سؤالی از پرسش نامه حذف نشد. ولی در مرحله تامگذاری عامل‌ها، از عامل‌های اول، سوم و چهارم هر کدام یک سؤال و از عامل دوم سه سؤال به دلیل اینکه به لحاظ محتوایی با سازه مورد اندازه‌گیری هماهنگی کمتری داشتند از پرسشنامه حذف شدند (فرگوسن و تاکانه^۱، ۱۹۸۹، ترجمه دلاور و نقشبندی، ۱۳۸۴).

1. Ferguson & Takane

و در نهایت پرسش نامه‌ای با ۶۳ سؤال تدوین گردید که ضریب آلفای محاسبه شده برای آن برابر ۰/۹۵۹۱ می‌باشد. بعد از مشخص شدن سؤالات نهایی و مؤلفه‌های مربوطه با توجه به مبانی نظری مربوط به استخراج ویژگی‌های شخصیتی از گلستان سعدی با کمک اساتید محترم و براساس دیدگاه سعدی در گلستان جهت نامگذاری مؤلفه‌ها اقدام شد که در نهایت مؤلفه‌ها بدین صورت نامگذاری گردیدند. مؤلفه اول پختگی اجتماعی، مؤلفه دوم پیوندجویی، مؤلفه سوم اغتنام وقت، مؤلفه چهارم مهر ورزی و مؤلفه پنجم سخاوتمندی.

در مجموع نتایج نشان داد که ضریب همبستگی بین تمامی عوامل با همدیگر و با نمره کل آزمون شخصیت سعدی در سطح مطلوب قرار دارد و مثبت و معنی دار بودن این ضرایب نشان دهنده روایی بالای پرسشنامه بعد از انجام تحلیل عاملی است.

روایی افتراقی آزمون شخصیت سعدی

برای مشخص کردن روایی افتراقی پرسشنامه لازم بود گروه ناسالمی انتخاب و با گروه سالم، مورد مقایسه قرار گیرد بنابراین آزمون شخصیت سعدی همراه با پرسشنامه نشو فرم کوتاه بر روی ۵۰ نفر از دانشجویان مراجعه کننده به مرکز مشاوره دانشجویی اجرا شده و از این تعداد ۴۲ پرسشنامه که نمره آزمون نشو فرم کوتاه آنها از نمره برش ۵۶ بالاتر بود، جهت مقایسه با گروه عادی کد گذاری و مورد استفاده قرار گرفت.

جدول ۳. نتایج آزمون T مستقل میانگین نمرات دو گروه مراجعه کننده به مرکز مشاوره و سالم

معناداری(p)	درجه آزادی	T مستقل	آزمون لوین		منبع	شاخص
			معناداری	F		
۰/۰۰۱	۸۲	۴/۱۶	۰/۶۱	۰/۲۵۱	نمره کل	

نتایج آزمون t مستقل نشان داد که بین میانگین دو گروه مراجعه کننده به مرکز مشاوره و گروه سالم تفاوت معنی دار وجود دارد و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت آزمون شخصیت

سعدي از قدرت تشخيصي مطلوبی بر خوردار است و می تواند بین گروه مراجعه کننده به مرکز مشاوره و سالم تمایز قائل شود.

مقایسه آزمون شخصیت سعدی در دختران و پسران

جدول ۴. نتایج آزمون t مستقل میانگین نمرات دو گروه دختر و پسر

معناداری(p)	درجه آزادی	T مستقل	منبع آزمون لوین		شاخص
			معناداری	F	
۰/۷۲	۲۷۴	۰/۳۵۱	۰/۳۷	۰/۷۹	نمره کل

براساس نتایج جدول فوق چون صریب معنی داری آزمون t از ۰/۰۵ بزرگتر است بنابراین در نمره کل شخصیت سعدی بین میانگین های دختر و پسر تفاوت، معنی دار نیست.

جدول ۵. نتایج آزمون t مستقل میانگین نمرات دو گروه دختر و پسر در مقیاس های آزمون محقق ساخته

معناداری(p)	درجه آزادی	T مستقل	منبع آزمون لوین		شاخص
			معناداری	F	
۰/۸۲	۲۷۴	۰/۲۱۸	۰/۶۶	۰/۱۸	پختگی اجتماعی
۰/۹۳	۲۷۴	۰/۴۷	۰/۵۰	۰/۴۴	پیوند جویی
۰/۱۰۴	۲۵۹/۹۱	۲/۰۵	۰/۰۳	۸/۸	اغتنام وقت
۰/۹۴	۲۷۴	۰/۴۵	۰/۶۰	۰/۲۶	مهرورزی
۰/۷۳	۲۷۴	۰/۳۴	۰/۶۳	۰/۲۳	سخاوتمندی

با توجه به نتایج مندرج در جدول در مقیاس های پختگی اجتماعی، پیوند جویی، مهرورزی و سخاوتمندی واریانس ها همگن بوده است و بین میانگین های دو گروه دختر و

پسر تفاوت معنی دار مشاهده نشده است ولی در مقیاس اختنام وقت واریانس‌ها ناهمگن بوده و تفاوت مشاهده شده بین میانگین‌های دو گروه دختر و پسر معنی دار می‌باشد.

هنچارهای آزمون

در این پژوهش از دو تبدیل نمره‌های خام به نمره‌های استاندارد و هنجار شده استفاده گردیده است که عبارتند از نمره Z و نمره هنجار شده T .

البته با توجه به این که بین میانگین دختر و پسر فقط در مقیاس اختنام وقت تفاوت معنی داری وجود دارد جداول هنجار برای این مقیاس به طور جداگانه، و برای مقیاس‌های دیگر و نمره کل به دلیل عدم تفاوت معنی دار بین میانگین نمرات دختر و پسر به صورت کلی محاسبه شده است.

تعیین نقطه برش

برای تعیین نقطه برش میانگین و انحراف استاندارد نمرات خام برای نمره کل و هر یک از مؤلفه‌های آزمون شخصیت سعدی محاسبه و دامنه اطمینان معادل نقطه برش در نظر گرفته شد.

روایی ملاکی آزمون

از جمله شاخص‌هایی که نشان دهنده روایی آزمون است بررسی همگنی نتایج آزمون با یک آزمون معتبر در این زمینه است که همان ویژگی را اندازه گیری می‌کند. در این پژوهش آزمون ملاک، پرسشنامه پنج عاملی نتو فرم بلند می‌باشد که همبستگی بین نمرات کسب شده در خرده مقیاس‌های آزمون شخصیت سعدی و پرسشنامه پنج عاملی نتو فرم بلند نشان دهنده روایی ملاکی آزمون می‌باشد.

جدول ۹. ضرایب همبستگی بین خرده مقیاس‌های نئو فرم بلند با عامل‌های به دست آمده از آزمون شخصیت

سعدي

روان	همبستگی سطح معنی داری	پختگی اجتماعی	پيوند جویی	اغتنام وقت	مهرورزی	سخاوتمندی	سعدي
-۰/۳۱	-۰/۳۴	-۰/۳۹	-۰/۴۰	-۰/۴۰	-۰/۳۹	-۰/۳۱	-۰/۳۱
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
برونگرایی	همبستگی سطح معنی داری						
۰/۳۲	۰/۳۹	۰/۳۴	۰/۴۲	۰/۳۳	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
انعطاف	همبستگی سطح معنی داری						
۰/۳۳	۰/۳۶	۰/۳۱	۰/۳۳	۰/۳۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
دلپذیر بودن	همبستگی سطح معنی داری						
۰/۲۴	۰/۲۲	۰/۳۱	۰/۳۶	۰/۳۸	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۲
۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱
با وجودان	همبستگی سطح معنی داری						
۰/۳۳	۰/۳۰	۰/۲۵	۰/۳۰	۰/۳۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۰۲
بودن	همبستگی سطح معنی داری						

نتایج نشان می‌دهد که خرده مقیاس‌های نئو فرم بلند با هر پنج مؤلفه پرسشنامه سعدي همبستگی متوسط دارند و در سطوح ۰/۰۵ و ۰/۰۱ معنی دار می‌باشند که نشان می‌دهد آزمون شخصیت سعدي از روایی ملاکی نسبتاً قابل قبولی برخوردار است.

بحث و نتیجه گیری

به منظور بررسی پایایی آزمون ضریب آلفای کرونباخ با استفاده از روش لوپ برای پرسش نامه ۱۰۸ سؤالی محاسبه گردید نتایج نشان داد که ضریب پایایی پرسشنامه ۱۰۸ سؤالی ($\alpha = 0.96$) می‌باشد که ضریب قابل قبولی برای انجام محاسبات روایی آزمون محسوب می‌شود.

به منظور بررسی روایی آزمون شخصیت سعدی ابتدا روایی محتوایی آن مورد بررسی قرار گرفت با توجه به این که سؤال‌های پرسشنامه براساس باب اول گلستان سعدی و با روش تحلیل محتوا طراحی شده و در اختیار پنج تن از متخصصین و صاحب نظران قرار گرفته و به صلاح‌حدید آنها سؤال‌های نامناسب حذف و سؤال‌های دیگری جایگزین شده است لذا می‌توان گفت که روایی محتوایی و صوری پرسشنامه تأیید شده است.

همچنین جهت بررسی روایی ساختاری پرسشنامه از روش تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد بدین منظور در ابتدا مفروضه‌های اولیه در اجرای تحلیل عاملی اعم از کفايت حجم نمونه و معنی داری ماتریس همبستگی با استفاده از شاخص KMO و آزمون کرویت بارتلت بررسی شد. KMO محاسبه شده برابر ۰/۹۱۵ بود و آزمون خی دو کرویت بارتلت در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بود لذا انجام تحلیل عاملی امکان پذیر بوده و پرسشنامه از روایی سازه مطلوب برخوردار است. همچنین همبستگی متوسط و معنی دار بین خرده مقیاس‌های نئو فرم بلند با هر ۵ مؤلفه آزمون سعدی نشان دهنده روایی ملاکی نسبتاً قابل قبول آزمون شخصیت سعدی می‌باشد.

براساس نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی ۶۹ سؤال شناسایی شد که بعد از چرخش بر روی ۵ عامل دارای بار عاملی بودند و از این ۶۹ سؤال ۶ سؤال به دلیل این که با محتوای مؤلفه‌ها همخوانی نداشتند حذف شده و در نهایت پرسشنامه ۶۳ سؤالی تدوین گردید که ضریب آلفای آن برابر ۰/۹۵۹۱ بود. و تمامی مؤلفه‌ها با نمره کل آزمون همبستگی بالا و معنی دار داشتند که نشان از روایی بالای آزمون شخصیت سعدی با ۶۳ سؤال می‌باشد.

در نهایت بعد از انجام تحلیل عاملی اکتشافی و مشخص شدن سؤال های مربوط به مؤلفه های آزمون شخصیت سعدی این مؤلفه ها با صلاح دید متخصصان و با توجه به محتوای سؤال های هر کدام از مؤلفه ها به ترتیب پختگی اجتماعی، پیوند جویی، اغتنام وقت، مهروزی و سخاوتمندی نامگذاری شدند.

مقایسه نمرات آزمون شخصیت سعدی با فرم کوتاه نتو (NEO-FFI) حاصل از ۴۲ نفر از دانشجویانی که برای گرفتن مشاوره به مرکز مشاوره دانشگاه مراجعه کرده و نمره برش بالاتر از ۵۶ را کسب کرده بودند با افراد سالم نشان داد که آزمون شخصیت سعدی از قدرت تشخیصی قابل قبولی برخوردار بوده و می تواند بین گروه مراجعه کننده به مرکز مشاوره و سالم تمایز قائل شود همچنین برای مقایسه هر یک از عوامل آزمون شخصیت سعدی در دختران و پسران از آزمون α دو گروه مستقل استفاده شد نتایج نشان داد که فقط در مؤلفه سوم بین میانگین های دختران و پسران تفاوت معنی دار وجود دارد در بقیه مؤلفه ها و همچنین نمره کل تفاوت معنی داری در دو گروه دختر و پسر مشاهده نشد.

در این پژوهش برای تهیه نمرات هنجار از تبدیل نمره های خام به نمره های استاندارد و هنجار شده Z و T استفاده شده است که در مؤلفه سوم برای دختر و پسر به صورت جداگانه و در نمره کل و بقیه مؤلفه ها به صورت کلی آورده شده است. نقطه برش نیز در این ابزار براساس دامنه اطمینان برای نمره کل و هر کدام از مؤلفه ها محاسبه گردید.

منابع فارسی

- آلن، مری جی. وین، وندی ام. (۱۹۷۹). مقدمه ای بر نظریه های اندازه گیری (روان‌سنجی). ترجمه دلاور، علی. (۱۳۸۳). تهران: سمت.
آناستازی، آن. (۱۹۰۸). روان آزمایی. ترجمه محمد تقی، براهانی. (۱۳۸۶). تهران: دانشگاه تهران.

بی بیکر، فرانک. (۲۰۰۲). پایه‌های اساسی تئوری سؤال – پاسخ. ترجمه حیدر علی، هومن و علی عسگری. (۱۳۸۱). تهران: پارسا.

ثرندایک، رابرت ال. (۱۹۸۲). روان سنجی کاربردی. ترجمه حیدر علی، هومن. (۱۳۷۵). تهران: دانشگاه تهران.

جلیلی، صدیقه. (۱۳۸۶). تحلیل خرده مقیاس‌های آزمون NEO-FFI براساس مدل‌های چند ارزشی. پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه گیری. دانشگاه علامه طباطبائی.

حق شناس، حسن. (۱۳۸۵). طرح پنج عاملی ویژگی‌های شخصیت: راهنمای تفسیر و هنجارهای آزمون‌های NEO-PI-R و NEO-FFI. شیراز: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی.

دلاور، علی. (۱۳۸۵). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: انتشارات رشد.

رستگار، منصور. (۱۳۵۰). مقالاتی درباره زندگی و شعر سعدی. کنگره جهانی سعدی و حافظ شیراز.

سرمد، زهره، بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۸۶). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: آکاد.

فرگوسن، جرج ا. و تاکانه، یوشیو. (۱۹۸۹). تحلیل آماری در روان‌شناسی و علوم تربیتی. ترجمه علی، دلاور و سیامک، نقشبندی. (۱۳۸۴). تهران: نشر ارسپاران.

فروغی، محمدعلی. (۱۳۸۵). کلیات سعدی. تهران: زوار.

فصیح فر، الهه. (۱۳۸۶). ساخت و هنجاریابی مقیاس بلوغ اجتماعی در دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانی شهرستان سبزوار در سال تحصیلی ۱۷-۱۶. پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته سنجش و اندازه گیری. دانشگاه علامه طباطبائی.

کرلینجر، فرد. ان. (۱۹۸۶). مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه حسن پاشا، شریفی، و جعفر، نجفی زند. (۱۳۸۲). تهران: آوای نور.

گروسی فرشی، میرتقی. (۱۳۸۰). رویکردهای نوین در ارزیابی شخصیت (کاربرد تحلیل عاملی در مطالعات شخصیت). تبریز: نشر جامعه پژوه، دانیال.

گرین برگر، دنیس و پداسکی، کریستین. آنجا که عقل حاکم است. ترجمه حبیب الله، قاسم زاده. (۱۳۸۶). تهران: ارجمند.

هاشمی، ابراهیم و بطحایی، حسن. (۱۳۶۰). آزمون های روانی. انتشارات شرکت سهامی چهر. هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۵). تحلیل داده های چند متغیری در پژوهش رفتاری. تهران: پیک فرهنگ.